

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Broj: 07-16-1-820-3/22
Sarajevo, 14.06.2022. godine

Povjerenstvo za financije i proračun
Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
Trg BiH 1
71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 16-06-2022

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
07/3-16-10		955	22

Predmet: Izvješće - Praćenje realizacije preporuka revizije učinka

Poštovani,

Sukladno članku 16. i 17. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 12/06), u privitku akta dostavljamo Vam Izvješće - Praćenje realizacije preporuka revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“ na razmatranje i dalje postupanje.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu,
- a/a.

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tyrković

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Broj: 07-16-1-820-2/22
Sarajevo, 14.06.2022. godine

Povjerenstvo za financije i proračun
Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH
Trg BiH 1
71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Broj	Broj priloga
01/4	16-10	955	22

Predmet: Izvješće - Praćenje realizacije preporuka revizije učinka

Poštovani,

Sukladno članku 16. i 17. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 12/06), u privitku akta dostavljamo Vam Izvješće - Praćenje realizacije preporuka revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“ na razmatranje i dalje postupanje.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu,
- a/a.

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

**PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA REVIZIJE UČINKA
„UPRAVLJANJE CARINSKIM TERMINALIMA“**

Broj: 07-16-1-820/22

Sarajevo, lipanj 2022. godine

Praćenje realizacije preporuka revizije učinka

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine proveo je praćenje aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine na realizaciji preporuka revizije učinka za izvješće revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“ koje je objavljeno u prosincu 2015. godine. Praćenje je provedeno sukladno INTOSAI okviru profesionalnih objava (IFPP), Načelima revizije učinka, Vodičem za reviziju učinka i Vodičem za osiguranje kvalitete u reviziji učinka vrhovnih revizijskih institucija u BiH.

Osnovni cilj ovog izvješća je da se mjerodavnim institucijama i javnosti prezentiraju aktivnosti odgovornih institucija na realizaciji preporuka revizije učinka koje su dane s ciljem da se unaprijede područja koja su bila predmetom revizije i sačuvaju proračunska sredstva. Rezultati praćenja ukazuju na to da je uočen određeni napredak u ovoj oblasti u odnosu na razdoblje kada je rađena revizija. Po svim danim preporukama Uprava za neizravno oporezivanje je poduzimala aktivnosti: 67% preporuka je djelomično realizirano, dok su za 33% preporuka poduzete početne aktivnosti.

Uprava za neizravno oporezivanje poduzimala je korektivne radnje koje su rezultirale unapređenjem u oblasti upravljanja carinskim terminalima. Provedbeni akti koji se tiču upravljanja carinskim terminalima su doneseni i unaprijeđeni. Ipak, unapređenjem akata nisu se utvrdili dostatno jasni, precizni i mjerljivi kriteriji za uspostavu carinskih terminala (opseg, struktura, tijekovi kretanja roba u putničkom i robnom prometu te drugi privredni interesi). Nisu rađene ni cost-benefit analize opravdanosti samostalnog upravljanja ili davanja trećim osobama na upravljanje carinskih terminala, posebno kod terminala sa većim opsegom prometa, a samim tim i prihoda. Novom Odlukom o carinskom terminalu preciznije je definiran pojam carinskih terminala kao i tko može biti držatelj carinskog terminala. Kao novina, propisana je bankarska garancija kao pokriće za eventualno neizmirene obveze po osnovu prihoda od terminala. Time je minimizirana mogućnost da držatelji terminala imaju dugove po ovom osnovu, kao u ranijem razdoblju, te je došlo do stagnacije nenaplaćenih potraživanja. Doneseni su i akti kojim se unapređuje naplata i kontrola u ovoj oblasti. Provedene kontrole i dalje ukazuju na to da postoje terminali koji ne ispunjavaju ugovorene uvjete. UNO treba nastaviti sa aktivnostima unapređenja u ovoj oblasti.

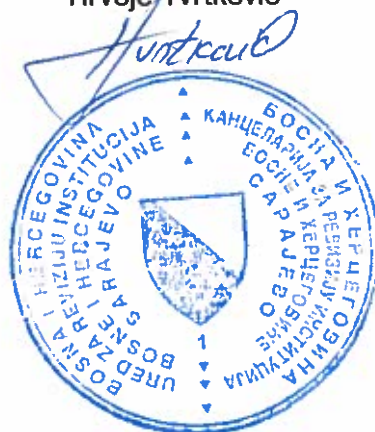
Izvješće je, sukladno članku 16. i članku 17. Zakona o reviziji, dostavljeno Parlamentarnoj skupštini BiH, Predsjedništvu BiH i Vijeću ministara BiH.

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrković

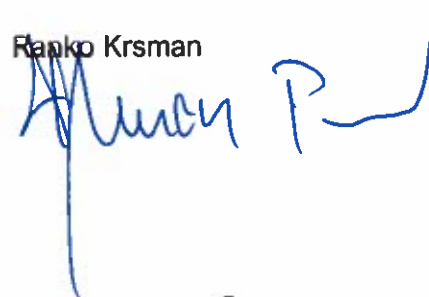
ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA

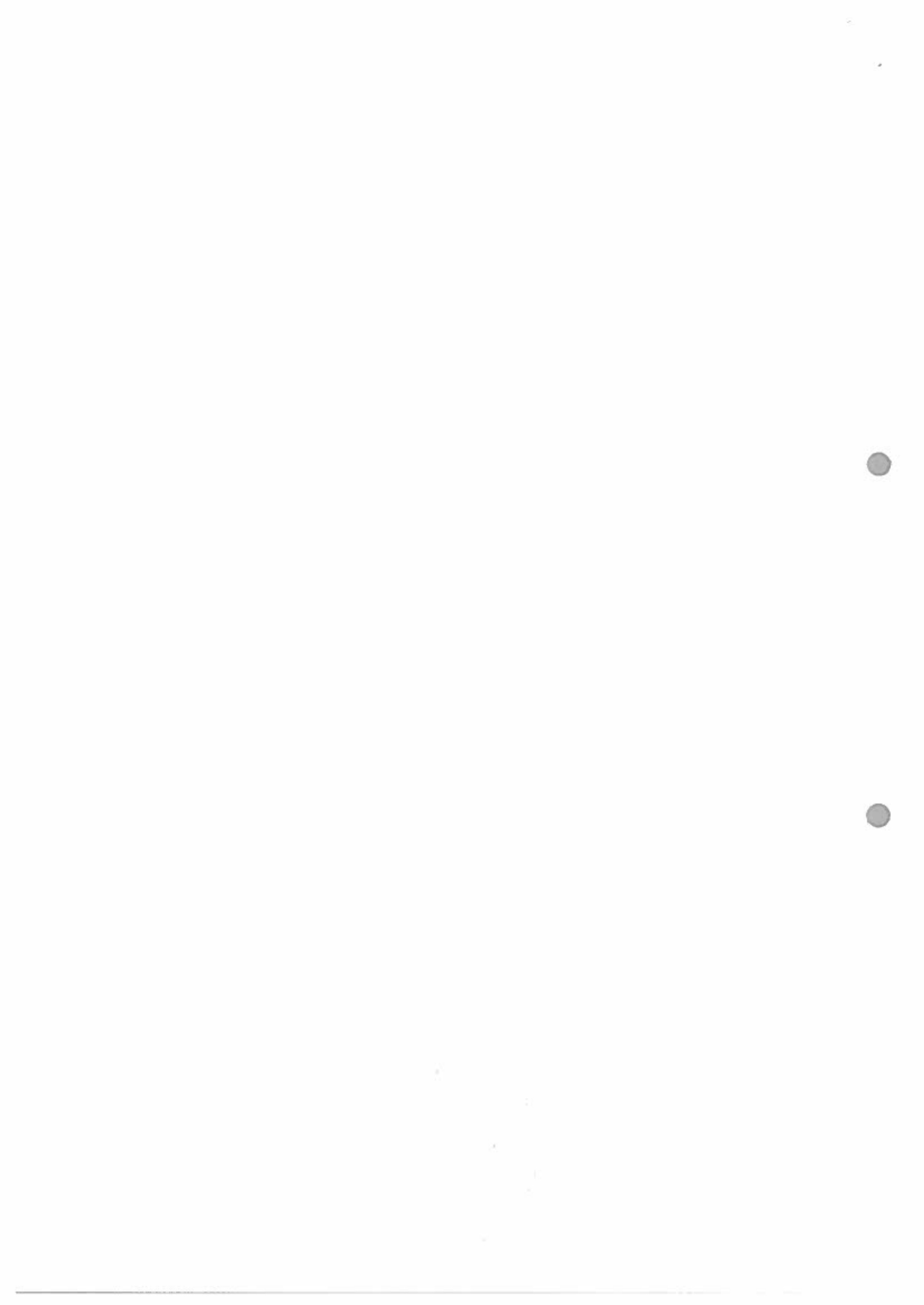
Jasmin Pilica

ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA

Ranko Krsman

Kazalo

Korištene skraćenice	6
Izvršni sažakak.....	7
1. UVOD.....	9
1.1. Cilj i svrha praćenja.....	9
1.2. Predmet i opseg praćenja.....	9
1.3. Izvori i metode praćenja.....	10
1.3.1. Osnovni podaci o izvješću koje je predmet praćenja	11
2. POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA PO IZVJEŠĆU.....	12
2.1. Parlamentarna skupština.....	12
3. PODUZETE AKTIVNOSTI INSTITUCIJA NA REALIZACIJI PREPORUKA PO IZVJEŠĆU.....	13
3.1. Ocjena realizacije preporuka – aktivnosti institucije na realizaciji preporuka...13	
3.2. Trenutno stanje u revidiranoj oblasti	18
PRIVICI.....	23

Korištene skraćenice

Skraćenice	Puni naziv
Ured za reviziju	Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine
Vijeće ministara	Vijeće ministara Bosne i Hercegovine
Parlamentarna skupština	Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Dom naroda	Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine
Zastupnički dom	Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine
Predsjedništvo	Predsjedništvo Bosne i Hercegovine
UO UNO	Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje
UNO	Uprava za neizravno oporezivanje
GP	Granični prijelaz
CI	Carinska ispostava
CR	Carinski referat
CT	Carinski terminal

Izvršni sažetak

Ured za reviziju institucija BiH (Ured za reviziju) je proveo studiju praćenja realizacije preporuka iz izvješća revizije učinka: „Upravljanje carinskim terminalima“¹ s ciljem procjene njihovog implementiranja i stanja u revidiranom području. Izvješće je objavljeno u prosincu 2015. godine.

Tablica u nastavku daje pregled realizacije preporuka ove revizije učinka.

Tablica 1: Pregled realizacije preporuka revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“

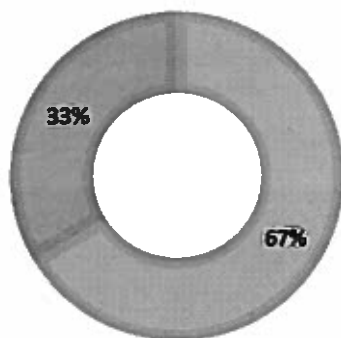
Stupanj realizacije	Broj preporuka	Postotak preporuka realizacije
Realizirano	0	0%
Djelomično	4	67%
Početne aktivnosti	2	33%
Nisu poduzimane aktivnosti	0	0%
Ukupno	6	100%

Izvor: Ured za reviziju

Grafikon 1: Pregled realizacije preporuka revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“

BROJ PREPORUKA

■ Realizirano ■ Djelomično ■ Početne aktivnosti ■ Nisu poduzimane aktivnosti

Izvor: Ured za reviziju

Kao što je to i vidljivo iz prethodne tablice i grafikona, kod svih danih preporuka Uprava za neizravno oporezivanje (UNO) je poduzimala aktivnosti na realizaciji preporuka, odnosno korektivne radnje na otklanjanju uočenih nepravilnosti.

¹ Cilj predmetne revizije je bio da doprinese efikasnijem upravljanju carinskim terminalima u Bosni i Hercegovini

Iako se za veći dio danih preporuka moglo konstatirati da je većina aktivnosti i poduzeta, ipak formalno donošenje akata čija namjera je da unaprijede postojeću oblast nije u potpunosti promijenilo stanje u revidiranoj oblasti koje i dalje zahtijeva poboljšanja.

Donošenjem novih akata, kojima se regulira oblast upravljanja carinskim terminalima (CT), UNO jeste unaprijedio pojedine segmente ovog procesa, kao što je osiguranje od dugovanja po ovom osnovu, preciznije je uredio uvjete koje moraju ispunjavati terminali, ali ipak se nisu utvrdili jasni, precizni i mjerljivi kriteriji za uspostavu CT-a. Nije se definiralo kada i gdje se uspostavlja CT, uvažavajući opseg, strukturu i tijekove kretanja roba u putničkom i robnom prometu sa inozemstvom te druge privredne interese, kao i sve druge institucionalne i međuinstitucionalne faktore. Uspostava CT-a vezuje se za uspostavu carinskih ispostava (CI), koja je definirana gotovo prije 20 godina. Iako u UNO-u ističu brojne probleme kada je u pitanju održavanje terminala u njihovom vlasništvu, kao što je nedostatak osoblja i sredstava za održavanje terminala, činjenicu da prihodi od terminala nisu ciljani prihodi², UNO nije vršio cost-benefit analize kojim bi potvrdio opravdanost uspostave određenih terminala. To se također odnosi i na analize omjera raspodjele prihoda između UNO-a i držatelja terminala, opravdanost upravljanja terminalima od strane trećih osoba kao i davanje terminala, čija infrastruktura je u vlasništvu UNO-a, na upravljanje trećim osobama. Ovo je posebno važno za terminale koji ostvaruju značajan promet, a samim tim i prihod po ovoj osnovi. Navedeni segmenti predstavljaju polja koja i dalje zahtijevaju unapređenja kako bi se ispunio cilj prvobitne studije, a to je efikasnije upravljanje CT-ovima.

² Njihova namjena nije isključivo vezana za unapređenje oblasti upravljanja carinskim terminalima

1. UVOD

U uvodnom dijelu ovog izvješća obrazložen je opći cilj i svrha praćenja realizacije preporuka revizije učinka, predmet, opseg, izvor i metode praćenja, te osnovne informacije o izvješću koje se prati.

1.1. Cilj i svrha praćenja

Zadatak revizije učinka je izvješćivanje o efikasnosti, efektivnosti i ekonomičnosti programa ili aktivnosti, a pravovremena realizacija preporuka i unapređenje rada je zadatak revidiranih institucija.

Praćenje realizacije preporuka iz izvješća o provedenim revizijama učinka predstavlja finalnu fazu revizije učinka koja slijedi nakon ciklusa planiranja i izvršenja revizija učinka. Praćenje je neophodan element u reviziji učinka jer potiče na odgovornost institucija kojima su upućene preporuke i osigurava povratne informacije o efektima provedenih revizija.

Praćenje izvješća revizije učinka i analiza aktivnosti nadležnih institucija nakon objave izvješća predviđeno je i dokumentima Ureda za reviziju: Načela revizije učinka, Vodič za reviziju učinka i Vodič za osiguranje kvalitete u reviziji učinka.³

Preporuke dane u izvješćima revizije učinka se trebaju pratiti kako bi se ustanovilo koje mjere su nadležne institucije poduzele po danim preporukama, koje preporuke su realizirane i koji efekti su ostvareni. Vrijeme, predmet i opseg praćenja realizacije preporuka su odluka vrhovnih revizijskih institucija.⁴

Praćenje postupanja institucija BiH po danim preporukama revizije učinka je aktivnost koja je provedena s ciljem osiguravanja efektivnosti revizijskih izvješća, pravovremene i efikasne realizacije preporuka i pružanja povratne informacije za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast o realizaciji danih preporuka.

Od uspostave funkcije revizije učinka, zaključno sa 31.12.2021. godine objavljeno je ukupno 55 izvješća revizije učinka, od čega osam izvješća o praćenju realizacije preporuka iz objavljenih izvješća revizije učinka.

Izvješća o praćenju realizacije preporuka se razmatraju i usvajaju na sjednicama Parlamentarne skupštine BiH (Parlamentarna skupština).

1.2. Predmet i opseg praćenja

Ured za reviziju je nastavio sa aktivnostima praćenja izvješća revizije učinka. Ovoga puta predmet praćenja je izvješće revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“, koje je objavljeno 08.12.2015. godine. Praćenjem je obuhvaćeno razdoblje od objave izvješća do svibnja 2022. godine.

Ured za reviziju je analizirao stanje iz područja koja su revidirana i utvrđivao je sljedeće:

³ Odlukom Koordinacijskog odbora broj: 12-50-1-19-2/09 usvojena su Načela revizije učinka; Odlukom Koordinacijskog odbora broj: 06-50-1-4/13 usvojen je Vodič za reviziju učinka; Odlukom Koordinacijskog odbora broj: 06-50-1-5/13 usvojen je Vodič za osiguranje kvalitete u reviziji učinka.

⁴ Smjernica revizije učinka GUID 3920

- Koje aktivnosti su poduzimale nadležne institucije (Parlamentarna skupština i Vijeće ministara) nakon objavljivanja izvješća revizije učinka?
- Jesu li i u kojoj mjeri institucije poduzimale aktivnosti na realiziranju preporuka revizije učinka i zaključaka nadležnih institucija?
- Imajući u vidu ciljeve revizije, koje su se promjene stanja u revidiranim oblastima desile u odnosu na stanje utvrđeno u objavljenom izvješću?

Revizija je analizirala poduzete aktivnosti bez utvrđivanja razloga za poduzimanje istih, tj. nije ispitivano jesu li iste posljedica danih preporuka revizije ili su posljedica drugih okolnosti.

1.3. Izvori i metode praćenja

S ciljem prikupljanja podataka o realizaciji preporuka i zaključaka nadležnih institucija, Upravnom odboru Uprave za neizravno oporezivanje (UO UNO) i UNO-u je dostavljeno cirkularno pismo. U pismu su navedene dane preporuke iz izvješća i zaključci nadležnih institucija. Od njih je traženo da u pisanoj formi predstave aktivnosti koje su poduzimali, kao i dokaze kojima se to potkrepljuje.

Potrebne informacije su prikupljene i na temelju analize zapisnika (zaključaka) sa sjednica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (Zastupničkog doma), Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH (Doma naroda) i Vijeća ministara BiH (Vijeće ministara). Informacije su prikupljane i na temelju analize zakonskih i podzakonskih akata, izvješća, informacija. Također su informacije prikupljane i iz izvješća o provedenim kontrolama, iz ugovora sa držateljima terminala, zapisnika i informacija o uvjetima koje trebaju ispunjavati CT-ovi, zapisnika sa sjednica UO UNO-a, posjetima CT-ovima iz uzorka (Gradiška, Brod, Sarajevo, Sokolac, Gorica), zatim medijskih natpisa, objava u Službenom glasniku BiH, izvješća financijske revizije i sastanaka sa subjektima revizije.

U izabranom metodološkom pristupu, teret dokazivanja poduzetih aktivnosti na temelju preporuka je na instituciji kojoj su preporuke bile upućene. Na temelju odgovora institucija na upit Ureda za reviziju o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka i dostavljenih dokaza, kao i izravnom opservacijom na terenu, razgovorima sa subjektima revizije te analizom dokumentacije, vršena je procjena stupnja poduzetih aktivnosti. Za navode institucije o poduzetim aktivnostima dodatno su traženi dokazi. Smatrali smo da aktivnosti koje nisu spomenute u odgovoru institucije, niti su za njih dostavljeni dokazi, a koje je podrazumijevala dana preporuka ili zaključak nadležnih institucija, u konkretnom izvješću, nisu ni poduzimane.

Utvrđene su četiri moguće kategorije realizacije preporuka:

- Prva – **realizirano** - institucije su okončale aktivnosti navedene u preporuci, odnosno preporučane kontinuirane aktivnosti se redovito provode – stanje u revidiranom području je značajno popravljeno;
- Druga – **djelomično** – u institucijama je u tijeku realizacija preporuka, odnosno izvjesna je realizacija aktivnosti koje vode realizaciji preporuke – postignut je napredak u revidiranom području;
- Treća – **početne aktivnosti** – institucije su planirale ili stvaraju preduvjete za realizaciju aktivnosti koje vode realizaciji preporuke – nije bilo napretka u revidiranoj oblasti;
- Četvrta – **nisu poduzete aktivnosti** – nisu konstatirane aktivnosti na realizaciji preporuka ili nisu dostavljene informacije o poduzetim aktivnostima – nije bilo napretka u revidiranom području.

Također, u procesu procjene realizacije preporuka, konzultirane su kolege iz revizorskog tima koje su vršile predmetnu reviziju, te je za ocjenu stanja prikupljena dokumentacija koja je dodatno poslužila za ocjenu realizacije preporuka kao i posjete na terenu.

Radi dodatne provjere dokaza, analizirani su planovi rada UNO-a od provedbe prvobitne revizije do 2021. godine. Analizirani su svi doneseni provedbeni akti UNO-a koji se tiču upravljanja CT-om, zapisnici sa sjednica UO UNO-a, pregled neplaćenih potraživanja koje UNO ima po ovom osnovu i izvješća UNO-a o provedenim kontrolama, kao i objavljeni javni pozivi za dodjelu CT-ova. Predmet analize bio je i odabrani uzorak CT-ova, i to ugovori sa držateljima CT-ova za Brod, Goricu, Sokolac i Sarajevo, zapisnici o kontroli ispunjenosti uvjeta iz ugovora za ove CT-ove kao i mjesečna evidencija o naplati naknade za korištenje CT-ova, kao i informacija o ispunjenosti uvjeta za CT Gradiška koji je u vlasništvu i pod upravljanjem UNO-a.

Za procjenu stanja u oblasti konzultirana su i izvješća financijske revizije i godišnja izvješća revizije o izvršenju proračuna. Informacije su crpljene i iz polustrukturiranog intervjua s osobljem UNO-a i posjetom odabranom uzorku CT-a.

1.3.1. Osnovni podaci o izvješću koje je predmet praćenja

Izvješće je dostavljeno revidiranim institucijama, Parlamentarnoj skupštini, Vijeću ministara i Predsjedništvu BiH (Predsjedništvo).

Izvješće je objavljeno na internetskoj stranici Ureda za reviziju i praćeno je priopćenjem za medije. U narednoj tablici prezentirani su podaci o preporukama iz izvješća koje je predmet tekućeg praćenja.

Tablica 2: Pregled broja danih preporuka u izvješću revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“

Naziv izvješća	Ukupan broj preporuka	Ukupan broj preporuka instituciji	Ukupan broj preporuka Vijeću ministara
Upravljanje CT-ovima	6	6	0

Izvor: Ured za reviziju

2. POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA PO IZVJEŠĆU

U ovom poglavlju predstavljene su aktivnosti, po izvještaju revizije učinka, Parlamentarne skupštine kao nadležne institucije.

2.1. Parlamentarna skupština

Zastupnički dom i Dom naroda su razmatrali i usvojili izvješće revizije učinka koje je predmet tekućeg praćenja. Prilikom usvajanja izvješća, Parlamentarna skupština je usvojila i zaključke u kojima se traže povratne informacije o realizaciji preporuka revizije od nadležnih institucija. Navedenim se vrši dodatan pritisak na odgovorne institucije BiH da realiziraju dane preporuke revizije. UNO je postupio po zaključku Parlamentarne skupštine te dostavio informacije o planiranim i poduzetim aktivnostima na provedbi preporuka iz izvješća domovima Parlamentarne skupštine i Uredu za reviziju. Usvajanjem izvješća revizije učinka utvrđena je obveza odgovornih institucija da realiziraju preporuke iz izvješća revizije učinka.

Slika 1. Razmatranje izvješća revizije učinka „Upravljanje carinskim terminalima“ na sjednicama Parlamentarne skupštine

<p>24. sjednica Zastupničkog doma od 03.02.2016. godine</p>	<p>14. sjednica Doma naroda od 09.02.2016. godine.</p>
<p>•Zaključak:</p> <p>1. Zastupnički dom traži od Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje i Uprave za neizravno oporezivanje, da u roku od šest mjeseci izvijeste Povjerenstvo za financije i proračun Zastupničkog doma o planiranim i poduzetim aktivnostima u provedbi preporuka izvješća, te da o poduzetim aktivnostima izvijeste i Ured za reviziju Institucija BiH.</p>	<p>•Zaključak</p> <p>•1. Dom naroda traži od Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje i Uprave za neizravno oporezivanje da u roku od šest mjeseci izvijeste Povjerenstvo za financije i proračun Doma naroda o planiranim i poduzetim aktivnostima na realiziranju preporuka iz izvješća te da o poduzetim aktivnostima obavijeste i Ured za reviziju Institucija BiH.</p>

Izvor: Ured za reviziju na temelju zapisnika sa sjednica domova Parlamentarne skupštine

3. PODUZETE AKTIVNOSTI INSTITUCIJA NA REALIZACIJI PREPORUKA PO IZVJEŠĆU

3.1. Ocjena realizacije preporuka – aktivnosti institucije na realizaciji preporuka

Preporuke UO UNO-u:

Preporuka 1.

Poduzeti potrebne aktivnosti i mjere iz svoje nadležnosti za unapređenjem upravljanja carinskim terminalima.

STUPANJ REALIZACIJE:

DJELOMIČNO

UO UNO-a je poduzimao korektivne aktivnosti sukladno danj preporuci. Donesena je nova Odluka o carinskom terminalu, koja je značajno otklonila ranije utvrđene nedostatke i slabosti, međutim, upravljanje CT-ovima još uvijek nije definirano kao poslovni proces, sa svim aktivnostima, nositeljima i odgovornostima, odnosno proces upravljanja CT-ovima nije integralno mapiran u mapi procesa UNO-a.

Novom Odlukom o carinskom terminalu (Sl. glasnik BiH, br. 11/16 i 40/20), se propisuje pojam CT i osnovni uvjeti koje mora ispunjavati, visina naknade za korištenje CT-ova i načina raspodjele prihoda ostvarenih po osnovu te naknade, te druga pitanja u svezi sa CT-ovima. Doneseni provedbeni akt napravio je značajan korak u otklanjanju ranije utvrđenih nedostataka i slabosti, koje je uočila revizija. Novom Odlukom o carinskom terminalu, preciznije je definiran pojam CT, kao i tko može biti držatelj CT-a. U odnosu na Odluku o carinskom terminalu iz 2007. godine, koja je bila na snazi tijekom prvobitne provedbe revizije, preciznije su definirani i uvjeti koje treba ispunjavati CT. Također, novom odlukom propisano je da se izbor CT-a vrši i javnim pozivom koji se objavljuje na internetskoj stranici UNO-a i najmanje jednim dnevnim novinama. Precizno su određeni dokazi koje držatelj CT-a treba dostaviti uz ponudu za CT. Kao novina, propisana je bankarska garancija - pokriće za eventualno neizmirene obveze po osnovu prihoda od terminala kao mehanizam za osiguravanje naplate prihoda.

Također, nova Odluka o carinskom terminalu utvrđuje da UNO terminale čiji je držatelj može dati na održavanje i upravljanje trećoj osobi, o čemu odluku donosi UO UNO-a. Posebnom odlukom UO UNO-a odredit će se uvjeti koje mora ispunjavati treća osoba koja upravlja i održava CT čiji je držatelj UNO. U 2020. godini UO UNO-a je donio izmjenu i dopunu Odluke o carinskom terminalu (Sl. glasnik BiH, broj 40/20) kojom su taksativno pobrojani uvjeti koje mora ispunjavati treća osoba kojoj se može dati na upravljanje i održavanje CT čiji je držatelj UNO, kao i potrebna dokumentacija koju je osoba koja dostavlja ponudu dužna priložiti za učešće u postupku dobivanja na upravljanje i održavanje CT-a čiji je držatelj UNO. Izmjenom Odluke je propisano da je treća osoba, kojoj je UNO na temelju zaključenog ugovora dao na održavanje i upravljanje CT, čiji držatelj je UNO, dužno, na jedinstveni račun za prikupljanje neizravnih poreza, uplaćivati 50% od ukupnog prihoda od naknade za korištenje CT-a i to do desetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Novina je i da ravnatelj UNO-a donosi odluku o davanju na upravljanje i održavanje CT-a koji je u vlasništvu UNO-a trećoj osobi.

Nakon usvajanja Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o carinskom terminalu, UO UNO-a je zadužio UNO da kontinuirano izvješćuje UO UNO-a o rezultatima upravljanja i održavanja terminala koji su predmet odluke. Od sredine 2020. godine UO UNO-a nije na sjednicama razmatrao materijale vezane za CT.

Dana preporuka UO UNO-u odnosila se i na potrebu za cjelovitim definiranjem ovog procesa kao poslovnog proces, sa svim aktivnostima i nositeljima i odgovornostima u svrhu efikasnijeg upravljanja, što nije realizirano, odnosno proces upravljanja CT-om nije integralno mapiran u mapi procesa UNO-a.

Preporuke UNO-u:

Preporuka 1.

U cilju unapređenja upravljanja carinskim terminalima potrebno je izvršiti sveobuhvatnu analizu čitavog procesa kako sa stanovišta propisa tako i primjene istih	
STUPANJ REALIZACIJE:	POČETNE AKTIVNOSTI

Timu revizije nisu prezentirane zasebne analize cijelog procesa upravljanja terminalima sa stanovišta propisa i primjene istih, ali je UNO prepoznao potrebu unapređenja propisa te je pristupio izradi novih propisa iz oblasti CT-ova. Donesena je Odluka o carinskom terminalu (Sl. glasnik BiH, br. 11/16 i 40/20) i Instrukcija o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrola poštivanja ugovora (Sl. glasnik BiH, broj 42/16). U dostavljenoj dokumentaciji koja se tiče analiza koje su prethodile izradi spomenutih akata, timu su dostavljeni akti rješenja o imenovanju povjerenstava za izradu spomenutih akata, nacrt odluke, interna usuglašavanja predloženih nacrti i obrazloženje za donošenje u kojem se tek navodi da je dosadašnja primjena Odluke o utvrđivanju uvjeta za CT iz 2007. godine, ukazala na određene nedorečenosti, nejasnoće i različitosti u postupanjima, kao i da se izradi nove Odluke pristupilo i zbog sugestija i preporuka Ureda za reviziju.

Preporuka 2.

Na bazi provedene analize doraditi i unaprijediti provedbene akte koji se tiču upravljanja carinskim terminalima, a ako donošenje istih nije u nadležnosti UNO-a potrebno je predložiti odgovarajuća rješenja nadležnoj instanci	
STUPANJ REALIZACIJE:	DJELOMIČNO

UNO je unaprijedio provedbene akte koji se tiču upravljanja CT-ovima. Međutim, još uvijek nisu utvrđeni jasni, precizni i mjerljivi kriteriji za uspostavu CT-ova, kada i gdje se uspostavljaju CT-ovi, uvažavajući opseg, strukturu i tijekove kretanja roba u putničkom i robnom prometu s inozemstvom te druge privredne interese kao i sve druge institucionalne i međuinstitucionalne faktore. Uspostava CT-ova vezuje se za uspostavu CI-ja koja je definisana gotovo prije 20 godina. Također, nisu rađene ni cost-benefit analize koje bi mogle poslužiti pri analizi odnosa između prihoda i troškova kada je CT u vlasništvu UNO-a i kada nije.

UNO je donošenjem Odluke o carinskom terminalu (Sl. glasnik BiH, br. 11/16 i 40/20) i Instrukcije o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrola

poštivanja ugovora (Sl. glasnik BiH, broj 42/16), unaprijedio provedbene akte koji se tiču upravljanja CT-ovima. Odlukom se propisuje pojam CT i osnovni uvjeti koje mora ispunjavati CT, visina naknade za korištenje CT-a i način raspodjele prihoda ostvarenih po osnovu te naknade.

Instrukcijom je propisan i postupak naplate naknade za korištenje CT-a, postupak kontrole i način vođenja evidencije o naplati naknada za korištenje CT-a, kontrolni mehanizmi za praćenje ispunjenosti uvjeta tijekom trajanja ugovora kako na terminalima u vlasništvu UNO-a, tako i na terminalima koji su u vlasništvu ili kojima raspolaže pravna osoba sa kojom je UNO zaključio ugovor.

Doneseni provedbeni akti napravili su značajan korak u otklanjanju nedostatka i slabosti koje je ranije revizija utvrdila.

Donesenim aktima, UNO je poduzeo aktivnosti na otklanjanju značajnog broja ukazanih slabosti u prvobitnoj studiji. Jasno je definirano šta je i šta obuhvaća CT, propisano da CT ne može postojati u okviru slobodne zone, detaljnije su propisani uvjeti koje trebaju ispunjavati CT-ovi i procedure izbora CT-ova. Propisan je postupak naplate naknade i kontrola poštivanja ugovora, utvrđen je rok za uplatu po osnovu naknade za korištenje CT-a. Također je utvrđeno da se ne naplaćuje PDV za korištenje CT-a, usklađen je postupak naplate naknade za korištenje CT-a te propisano tko izdaje (tiska) obrazac za naplatu naknade za korištenje CT-a za CT u privatnom vlasništvu. Također su otklonjene ranije nedorečenosti u svezi sa oslobađanjem/izuzećem od naplate naknade za korištenje CT-a.

Što se tiče visine naknade za korištenje CT-a, ista je ostala nepromijenjena (teretna motorna vozila – 40,00 KM, putnička vozila – 10,00 KM, sva prazna vozila nosivosti preko 3,5 tona – 5,00 KM).

Preporuka 3.

S ciljem dosljedne i jednoobrazne primjene provedbenih akata, kao i blagovremenog postupanja, unaprijediti kontrolne mehanizme	
STUPANJ REALIZACIJE:	DJELOMIČNO

UNO je unaprijedio kontrolne mehanizme, međutim, aktivnosti koje su poduzimane nisu kod svih CT-ova osigurale ispunjenost uvjeta sukladno propisima i ugovorima o korištenju CT-ova.

Odredba člana 8. nove Odluke o carinskom terminalu propisuje da će UNO, posebnim normativnim aktom, propisati proceduru naknade i kontrole poštivanja ugovora, što je i učinjeno donošenjem Instrukcije o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrole poštivanja ugovora. Odredbom članka 14. Instrukcije propisan je postupak praćenja i kontrole ispunjenosti uvjeta za CT kod držatelja terminala⁵. Propisano je da praćenje ispunjenosti uvjeta za CT, tijekom trajanja ugovora sukladno članku 4. Odluke, vrši šef Odsjeka za poslovne usluge, šef nadležnog CI-ja i odgovorna osoba držatelja terminala. Ova vrsta godišnjih kontrola provodi se redovito na gotovo svim terminalima.⁶

Iako su kontrolni mehanizmi evidentno unaprijeđeni, u odnosu na stanje konstatirano prvobitnom revizijom, ipak preporuka nije u potpunosti realizirana iz razloga što su i dalje

⁵ Više o odredbama Instrukcije o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrole poštivanja ugovora u privitku br. 1.

⁶ Posljednjom kontrolom UNO-a je utvrđeno da nisu formirana povjerenstva koja bi sačinila zapisnik o provedenoj kontroli na terminalima na Bijači i Novom Gradu.

prisutna odstupanja u ispunjavanju uvjeta koje držatelji CT-ova moraju ispunjavati sukladno ugovorenim obvezama. Kontrolama koje je proveo UNO, pet godina nakon donošenja nove Odluke o carinskom terminalu, konstatirano je da oko trećine terminala ne ispunjava uvjete iz zaključenog ugovora sa UNO-om. Pregled CT-ova koji nisu ispunjavali uvjete iz ugovora, u trenutku provedbe kontrole te nakon poduzimanja aktivnosti na otklanjanju uočenih nedostataka, dan je u privitku br. 2.

Preporuka 4.

Način izvješćivanja unaprijediti s ciljem dobivanja svih relevantnih činjenica o stanju, problemima kao i preporukama na temelju kojih bi se mogle poduzimati potrebne korektivne radnje

STUPANJ REALIZACIJE:

POČETNE AKTIVNOSTI

Izvješćivanje o CT-ovima i dalje zahtijeva unapređenje. Poduzimane su određene aktivnosti, ali nije bilo značajnijeg napretka u odnosu na prvobitno provedenu reviziju. Tim je analizirao izvješća o radu UNO-a za protekle četiri godine. UNO u izvješćima za sve četiri godine navodi identičnu rečenicu o neadekvatnoj opremljenosti GP-ova i CT-ova (npr. GP Brod, CI Bihać, GP Šepak, potreba proširivanja CT na GP Rača i CI Bijeljina, GP Novi Grad). Također, informacije o stanju duga po ovom osnovu ne mogu se pronaći u izvješćima o radu UNO-a za 2018. i 2019. godinu. U 2020. i 2021. godini u izvješćima o radu UNO-a navedena su dugovanja po ovom osnovu u iznosu od oko 2,5 mil. KM. Iako UNO poduzima aktivnosti na unapređenju u ovoj oblasti, izvješćivanje prema zainteresiranim subjektima i javnosti u svrhu dobivanja svih relevantnih činjenica o stanju, problemima i preporukama za poboljšanje još uvijek je šturo i ograničeno kroz izvješća o radu UNO-a. Ipak, zabilježene su određene aktivnosti u smislu informacija o stanju na CT-ovima o kojima je raspravljao UO UNO-a na sjednicama u 2016., 2017. i 2018. godini.

Preporuka 5.

Posvetiti dužnu pozornost izvješćima unutarnje revizije i kontrole, blagovremeno poduzimati mjere na realizaciji preporuka i unapređenju i pratiti implementiranje danih preporuka

STUPANJ REALIZACIJE:

DJELOMIČNO

UNO je poduzimao aktivnosti na provedbi kontrola CT-ova i ispunjenosti uvjeta iz ugovora, međutim, iako su kontrolama utvrđene nepravilnosti i dani nalozi za otklanjanje istih, još uvijek su prisutni CT-ovi koji ne ispunjavaju sve uvjete propisane Odlukom o carinskom terminalu i ugovorom o korištenju CT-a.

Jedinica unutarnje revizije UNO-a, u razdoblju od provedbe prvobitne revizije pa do provedbe aktivnosti koje se tiču izvješća o praćenju realizacije preporuka, nije vršila reviziju procesa koji se tiču upravljanja CT-ovima. S druge strane, UNO je u prethodnom periodu izvršio dvije ad hoc kontrole koje se odnose na CT, i to u 2020. godini "Korištenje kolskih vaga koje su vlasništvo UNO-a smještenih na CT "Meridian" d.o.o. Banja Luka i "Kozaraprevoz" Novi Grad" i u 2021. godini „Analiza postupka praćenja i kontrole ispunjenosti uvjeta na CT-ovima kod držatelja terminala sukladno članku 14. Instrukcije o postupku naplate naknade za korištenje CT-ova i kontrola poštivanja ugovora.“

U izvješćima o provedenim kontrolama naznačene su nepravilnosti u svezi s korištenjem kolskih vaga koje su u vlasništvu UNO-a. Naime, držatelji kontroliranih terminala nisu

uplaćivali više prihoda⁷ po ovom osnovu u korist UNO-a jer su korištene kolske vage u vlasništvu UNO-a. U izvješću o drugoj provedenoj kontroli koja se ticala ispunjenosti uvjeta na CT-ovima kojim ne upravlja UNO, kao i poštivanja odredbi iz sklopljenih ugovora, kontrolni tim UNO-a je konstatirao da su nakon provedenih kontrola utvrđeni nedostaci kod više od jedne trećine od svih terminala kojim ne upravlja UNO. Kod 11 terminala, od evidentiranih 29, nisu bili ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti. Nakon izdavanja naloga za otklanjanje nedostataka, trenutno uvjeti propisani ugovorom nisu ispoštovani kod još pet, od početnih 11 CT-ova (privitak br. 2). UNO je pratio ispunjavanje naloga za otklanjanje nedostataka od strane držatelja terminala, što je i sugerirano preporukom revizije.

⁷ Prema važećoj raspodijeli 70% i 30% u korist držatelja terminala, ukoliko je kolska vaga u vlasništvu UNO-a te je držatelj terminala koristi, prihod UNO-a se povećava za 15% te iznosi 45%. Članak 9. Odluke o carinskom terminalu (Sl. glasnik BiH, broj 11/16). Utvrđene nepravilnosti su otklonjene kod držatelja CT-a Meridian d.o.o. Banja Luka, ali su još uvijek prisutne kod Kozaraprevoz Novi Grad.

3.2. Trenutno stanje u revidiranoj oblasti

UNO je poduzimao aktivnosti na unapređenju stanja u oblasti upravljanja CT-ovima. Aktivnosti su rezultirale unapređenjem u detaljnijem definiranju uvjeta koje terminali moraju ispunjavati, kao i razvoju kontrolnih mehanizama naplate naknada po osnovu korištenja terminala. Međutim, još uvijek ima prostora za sistemsko unapređenje oblasti. Potrebno unapređenje se posebno odnosi na definiranje kriterija zašto se na određenoj lokaciji formira CT (opseg i struktura roba, privredni interes i sl.), većina postojećih CT-ova koji nisu u vlasništvu UNO-a su naslijeđeni od nekadašnjih entitetskih uprava carina. UNO također ne provodi ni cost-benefit analize o tome koje su prednosti, a koji nedostaci davanja terminala na upravljanje trećim osobama, a posebno u dijelu terminala čija infrastruktura je u vlasništvu UNO-a. Ovo pitanje je posebno značajno u situacijama u kojim CT ima značajan opseg protoka roba koji osigurava i značajan prihod od naknade za korištenje CT-a. Postoji prostor i za poboljšanje u smislu preciznijih kontrola nad ispunjenošću uvjeta iz ugovora koje držatelji terminala imaju sa UNO-om kako ne bi došlo do nepoštivanja ugovorenih odredbi, odnosno neispunjavanja potrebnih uvjeta na carinskim terminalima. Provedene kontrole i dalje ukazuju na to da postoje terminali koji ne ispunjavaju ugovorene uvjete.

Stupanjem na snagu nove Odluke o carinskom terminalu u 2016. godini UNO je proveo ponovne procedure izbora CT-ova te je izvršio ponude ugovora tadašnjim držateljima terminala uz obvezu ispunjavanja svih uvjeta iz Odluke o carinskom terminalu.⁸ Većina prethodnih držatelja terminala dobila je nove ugovore.

UNO je vršio raspisivanje javnih poziva za izbor novih držatelja carinskih terminala i to na lokacijama Zenice, Visokog, Sarajeva, Bijeljine, kao i Novog Grada.⁹

Sveobuhvatna kontrola koju je UNO proveo u 2021. godini, pokazala je da situacija na terenu nije zadovoljavajuća. Kontrola je provedena pet godina od donošenja Odluke o carinskom terminalu. U 11 CT-ova, od evidentiranih 29, nisu bili ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti¹⁰. Kasnijim nalogima za otklanjanje nedostataka, broj je smanjen na pet CT-ova koji ne ispunjavaju uvjete propisane ugovorima.¹¹

⁸ Više o uvjetima koje trebaju ispunjavati CT-ovi pogledati u privitku br. 3

⁹ U slučaju terminala u Novom Gradu evidentan je dug koji držatelj ovog terminala ima naspram UNO-a (pokrenut je postupak prinudne naplate) te sa njim nije ni sklopljen novi ugovor sukladno Odluci o carinskom terminalu iz 2016. godine, ali ovaj terminal i dalje obavlja poslove iz svoje djelatnosti (prema ugovoru iz 2007. godine), a javni pozivi za izbor novog držatelja terminala su raspisivani 2019., 2020, 2021. godine, a da se nije prijavio niko od zainteresiranih.

¹⁰ Neispunjavanje ugovorom propisanih uvjeta odnosi se i na neadekvatne ili nedostatne smještajne kapacitete terminala, nedostatak bankarskih garancija, neposjedovanje kolske vage, probleme sa videonadzorom za koji je ugovorom koji UNO ima sa držateljima terminala predviđena obveza čuvanja videozapisa do godinu dana, a duže od godinu dana ukoliko su potrebni u svrhu procesuiranja izvršitelja kaznenih djela.

¹¹ Osim naznačenih pet terminala, prema dostavljenim podacima o provedenim kontrolama za terminal u Novom Gradu i terminal na GP Bijača nisu formirana povjerenstva koja bi trebala činiti šef Odsjeka za poslovne usluge, šef nadležne CI i odgovorna osoba držatelja terminala koje su dužne najmanje jednom godišnje da kontroliraju ispunjenost uvjeta na CT-u u odnosu na zaključeni ugovor te da sačine i dostave zapisnik o konstatiranom stanju. Na terminalu na GP Bijača (drugi terminal nakon terminala u Gradišci po veličini prometa) konstatirana je specifična situacija. Naime, sklopljen je Ugovor o davanju u zakup prostora-platoa za postavljanje kontejnera radi obavljanja špediterske djelatnosti i platoa za CT na GP Bijača između UNO-a i držatelja terminala još 2013. godine koji je uz anekse ugovora na snazi i danas. Odluka o upravljanju carinskim terminalom iz 2016. godine ne primjenjuje se na ovom terminalu, nego navedeni ugovor iz 2013. godine sa naknadnim aneksima. U slučaju terminala u Novom Gradu, UNO je bezuspješno (nije bilo

Posjete CT-ovima u Gradišci, Brodu, Sokocu, Gorici i Sarajevu

U sklopu provedbe studije praćenja realizacije preporuka, a u svrhu uvida u stanje na CT-ovima, tim revizije je posjetio CT-ove u mjestima; Gradiška, Brod, Sarajevo, Sokolac i Gorica. Cilj posjeta je bio da se tim uvjeri u stanje na terminalima, kao i navode koji su konstatirani u zapisnicima o kontrolama ispunjenosti uvjeta iz ugovora koje UNO ima sa držateljima terminala, kao i dokaze o vođenju mjesečnih evidencija i sravnjivanja prihoda. Kod dva od pet posjećenih terminala evidentirane su gužve. Kod tri terminala se ne poštuju odredbe ugovora koje se tiču dužine trajanja čuvanja videonadzora i ugovorenog prostora za smještaj oduzete robe ili teretnih vozila. Kod jednog terminala su utvrđeni loši uvjeti u sanitarnim čvorovima za korisnike terminala. Tijekom provedbe studije praćenja realizacije preporuka sugovornici u UNO-u istakli su nedostatak sredstava za održavanje objekata u vlasništvu UNO-a, kao i nedostatak osoblja za rad na terminalima kao što su radnici na parkingu, spremačice, domari i sl.

Terminal u Gradišci je u vlasništvu i pod upravljanjem UNO-a i najprometniji je terminal. Opservacijom na licu mjesta uočene su gužve na terminalu. U razgovoru sa šefom CI-ja, ali i u godišnjoj informaciji koju CI dostavlja Regionalnom centru Banja Luka UNO-a, evidentiran je nedostatak mjesta za smještaj motornih vozila koja prevoze ili će prevoziti carinsku robu na ovom terminalu, koji je u vlasništvu i pod upravljanjem UNO-a, kao i nedostatak osoblja (spremačica, domara, radnika na parkingu).

Posjetom terminalu u Brodu koji nije u vlasništvu UNO-a i kojim upravlja držatelj terminala, pravna osoba, vidljivo je da i pored stanja koje je provedenom kontrolom¹² konstatirano kao „uredno“, kamioni čekaju na prometnici za ulazak na terminal. Držatelj terminala i šef CI-ja na terminalu suglasni su da je potrebno više prostora za parking kamiona od prostora koji je definiran ugovorom. Držatelj terminala trenutno nema tehničke pretpostavke za čuvanje zapisa videonadzora predviđenih 12 mjeseci. Uočeni su i neodgovarajući sanitarni uvjeti u sanitarnim čvorovima za vozače.

U slučaju CT-a u blizini GP Gorica, držatelj terminala tvrdi da je videonadzor postavljen prije mjesec dana te da isti sada ima kapacitete čuvanja snimaka 12 mjeseci. I ranije je postojao videonadzor na terminalu, ali držatelj terminala ne raspolaže informacijama koliko dugo se isti mogao čuvati. U zapisniku o izvršenoj kontroli ispunjenosti uvjeta od listopada 2021. godine, dužina čuvanja snimaka s videonadzora nije navedena kao nedostatak. Također, držatelju terminala je prilikom sačinjavanja zapisnika o ispunjenosti uvjeta naloženo da se obrati UNO-u u cilju definiranja karakteristika ugovora kojim je predviđen prostor (karanten) za stoku, iako se na ovom GP-u ne vrši uvoz ili izvoz žive stoke. Tijekom posjete terminalu isto nije učinjeno.

Kad je riječ o terminalu na Sokocu, u zapisniku o ispunjenosti uvjeta za CT, iz studenog 2021. godine, konstatirano je da ovaj CT nema ugovorom definiranih minimalno 200 m², već ima 100 m² zatvorenog prostora za smještaj oduzete robe. Također, konstatirano je i da nema minimalno 1000 m², već 500 m² otvorenog prostora za smještaj oduzete robe.

zainteresiranih ponuđača), nekoliko puta pokušavao putem javnog poziva dodijeliti terminal drugom držatelju.

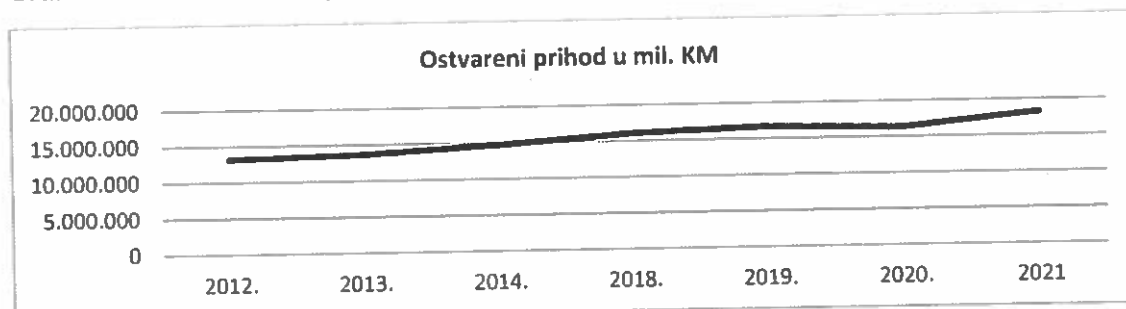
¹² Instrukcijom o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrola poštivanja ugovora je propisano da šef carinske ispostave jednom godišnje ravnatelju Uprave za neizravno oporezivanje dostavlja informaciju o ispunjenosti uvjeta propisanih odredbom. Povjerenstvo koje sačinjava izvješće čine šef Odsjeka za poslovne usluge, šef nadležne carinske ispostave i odgovorna osoba držatelja terminala.

Prilikom posjete terminalu nije evidentirana gužva na terminalu, a predstavnici CI-ja i držatelj terminala tvrde da CT Sokolac ima dostatno prostora za opseg potreba koji imaju te da nema potrebe za većim kapacitetima. Prostor definiran ugovorom za smještaj teretnih motornih vozila od 4000 m², je smanjen zbog izgradnje novog objekta držatelja terminala. Iako su predložene mjere za izmjenu ugovornih odredbi, iste do trenutka posjete terminalu nisu realizirane. Zapisnikom o ispunjenosti uvjeta na CT-u u Sarajevu iz studenog 2021. godine, konstatirano je da nema utvrđenih nepravilnosti u odnosu na odredbe definirane ugovorom. Prilikom posjete terminalu tim je obišao prostorije i objekte terminala te se uvjerio da se radi o novom objektu, suvremeno uređenom i organiziranom prostoru koji raspolaže stavkama navedenim u ugovoru, kao i da je vjerodostojno konstatirano stanje zapisnikom o provedenim kontrolama.¹³

Trend rasta prihoda od naplate naknade od korištenja CT-a

Evidentirano je povećanje prihoda po osnovu naplate naknada od korištenja CT-a. Postoji trend rasta prihoda po ovoj osnovi koji za 2021. godinu iznosi 18,2 milijuna KM i veći je za više od četiri milijuna KM u odnosu na razdoblje provedbe prvobitne revizije.

Grafikon br. 2. Ostvareni prihodi UNO-a po osnovu naplate od korištenja CT-a

Ured za reviziju na temelju podataka UNO-a

Broj, struktura i prihodi CT-ova

Nije bilo značajnijih promjena u broju terminala u 2021. godini od provedbe prvobitne revizije. Ukupan broj CT-ova u 2021. godini iznosio je 41. Prihodi koje je ostvario UNO u 2021. godini od CT-ova iznosili su 18,2 milijuna KM, što je prikazano u narednoj tablici.¹⁴

Tablica br. 3. Ostvareni prihodi od carinskih terminala u 2021. godini

Rednl br.	Br. CT	Prihod UNO-a u milijunima KM	Prihodi privatnih držatelja terminala u milijunima KM
1	10	10,2	0
2	31	8	17
Ukupno	41	18,2	17

Izvor: Ured za reviziju na temelju podataka UNO-a

¹³ Tijekom posjete terminalu, revizorski tim je tražio snimke videonadzora starijih od godinu dana. Naknadno smo obaviješteni od strane držatelja terminala, da nam nisu u mogućnosti dostaviti tražene snimke videonadzora zbog poplave, uzrokovane elementarnom nepogodom, početkom studenog 2021. godine u kojoj je zbog nestanka el. napajanja i prenapona došlo do teškog oštećenja na jednom od glavnih snimača uslijed prekida njegovog rada. Instaliran je novi snimač te se prema navodima firme koja održava videonadzor držatelju terminala, mjesečni snimci deponuju kod držatelja terminala kako bi bili na raspolaganju do godinu dana.

¹⁴ Pregled prihoda od CT-ova dan je u prilogu br. 4 i prilogu br. 5.

Od ukupnog broja CT-ova, 10 terminala je u vlasništvu i pod upravljanjem UNO-a, a 31 u privatnom vlasništvu ili u vlasništvu UNO-a, a dan je na upravljanje i održavanje trećoj osobi.¹⁵

Od 18,2 milijuna KM ostvarenih prihoda UNO-a, 10,2 milijuna KM su prihodi od CT-ova koji su u vlasništvu UNO-a.

Prihodi ostvareni od korištenja CT-ova koji su u privatnom vlasništvu ili su u vlasništvu UNO-a, a dani su na upravljanje i održavanje trećoj osobi iznosili su oko 25 milijuna KM. Od navedenog iznosa UNO-u je pripalo 8 milijuna KM¹⁶ (30% ukupnog iznosa), dok je privatnim držateljima pripalo oko 17 milijuna KM¹⁷ (70% ukupnog iznosa).

Minimizacija mogućnosti za dugovanja koje držatelji terminala mogu imati prema UNO-u

Poduzete su i aktivnosti na minimizaciji mogućnosti za dugovanja po ovom osnovu koje držatelji terminala mogu imati naspram UNO-a uvođenjem bankarske garancije. To u praksi znači da UNO ima pokriće eventualno neizmirenog pripadajućeg dijela naknade za korištenje carinskog terminala. S tim u svezi može se konstatirati da je u ovoj oblasti zabilježen značajan pomak. U narednoj tablici prezentiran je iznos dugovanja naspram UNO-a po ovoj osnovi, koji nije rastao. Dug evidentiran u 2021. godini predstavlja dug koji je UNO imao prije donošenja Odluke o carinskom terminalu iz 2016. godine.

Tablica br. 4. Potraživanja UNO-a po osnovu naknade od korištenja terminala

Pregled neplaćenih potraživanja za terminale koji nisu u vlasništvu UNO-a	
Posmatrano razdoblje	Iznos potraživanja
Zaključeno sa 2014.	2.664.956
Zaključeno sa 2021.	2.683.398

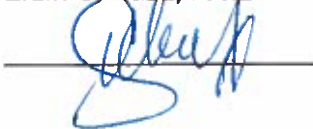
Izvor: Ured za reviziju na temelju podataka UNO-a

Tim revizije učinka:

Eldina Pleho, voditelj tima

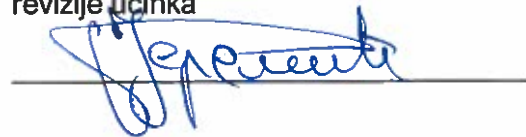

Eldin Subaša, revizor učinka

Radivoje Jeremić

Rukovoditelj Odjela za kontrolu kvalitete, metodologiju i planiranje revizije učinka

¹⁵ U ovaj broj je ušao CT na GP Bijača, Volta d.o.o. Ljubuški. CT je u vlasništvu UNO-a, ali je dan na upravljanje i održavanje trećoj osobi.

¹⁶ Podatak dobiven na temelju 30% prihoda za 2021. godinu koji pripada UNO-u, s tim da je u obzir uzet CT Volta d.o.o. gdje je 50% ostvarenih prihoda pripalo UNO-u i 50% držatelju carinskog terminala

¹⁷ Podatak dobiven na temelju 70% prihoda za 2021. godinu koji pripada privatnom držatelju terminala, s tim da je u obzir uzet CT Volta d.o.o. gdje 50% ostvarenih prihoda ide držatelju terminala.

PRIVICI

Privitak 1.

Odredbe Instrukcije o postupku naplate naknade za korištenje CT-a i kontrole poštivanja ugovora

Odgovorne osobe su dužne najmanje jednom godišnje formirati zajedničko povjerenstvo koje kontrolira ispunjenost uvjeta na CT-u u odnosu na zaključeni ugovor. Povjerenstvo je po izvršenoj kontroli dužno sačiniti Zapisnik o kontroli ispunjenosti uvjeta na CT-u, u kojem su dužni konstatirati jesu li na terminalu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti te ukoliko nisu navesti nepravilnosti i predložiti mjere za njihovo otklanjanje, a jedan primjerak zapisnika dostaviti Sektoru za poslovne usluge UNO-a. Za terminale kojim upravlja UNO, odredbom članka 15. Instrukcije propisano je da šef CI-ja jednom godišnje ravnatelju UNO-a dostavlja informaciju o ispunjenosti uvjeta propisanih odredbom članka 4. Odluke o carinskom terminalu¹⁸.

Sukladno preporuci revizije, a koja se odnosi na evidencije o naknadama za korištenje CT-a, usuglašavanja prihoda sa vlasnicima, dostavljanja zapisnika, izdavanja računa i plaćanja, UNO je u Poglavlju IV. Instrukcije propisao postupak naplate, vođenja evidencije i usklađivanja stanja za korištenje CT-a. Odredbom članka 12. Instrukcije propisano je da je carinski referat (CR) - granični prijelaz (GP) koji koristi terminal obavezan voditi dnevnu evidenciju o naplati naknade za korištenje CT-a na temelju koje se sačinjava mjesečno izvješće i mjesečna evidencija o naplati naknade za korištenje CT-a za protekli mjesec. Također je propisano da je nadležni CI koji koristi CT kod držatelja terminala obavezan voditi dnevnu evidenciju o naplati prihoda od terminala. Na temelju svih predmetnih evidencija, CI sačinjava mjesečno izvješće o naplati prihoda od terminala za protekli mjesec. Odredbom članka 13. Instrukcije je propisano da šef CI-ja i ovlaštena osoba držatelja terminala vrše sravnjenje naplate prihoda od naknade za korištenje CT-a za protekli mjesec, eventualna neslaganja provjeravaju u periodu od najviše tri dana, nakon čega se sačinjava zapisnik o usklađivanju evidencija. Zapisnik se dostavlja Odsjeku za poslovne usluge nadležnog Regionalnog centra UNO-a na temelju kojeg nadležni odsjek držatelju terminala ispostavlja fakturu za uplatu pripadajućeg dijela prihoda od CT UNO-a.

¹⁸ (1) CT mora ispunjavati sljedeće osnovne uslove:
a) da se nalazi uz javnu prometnicu kojom se mogu kretati teretna motorna vozila velike nosivosti; b) da se nalazi van centra naselja ukoliko to omogućuje lokacija mjesno nadležne CI ili CR na graničnom prijelazu za međunarodni drumski robni promet; c) da je ograđen i osvijetljen; d) da ima dostatan prostor za smještaj svih uposlenih koji rade na poslovima carinskog nadzora i pregleda, sa sigurnim sustavom za hlađenje i grijanje, te prostor za pregled robe; e) da ima dostatan broj mjesta za smještaj motornih vozila koja prevoze ili će prevoziti carinsku robu, te motornih vozila kao carinske robe koja su predmet određenog carinskog postupka, f) da u krugu CT ima kolsku vagu; g) da ima dostatan skladišni prostor otvorenog i zatvorenog tipa pogodan za smještaj i čuvanje oduzete carinske robe, sa uslugom u pogledu istovara, utovara, vaganja, zaprimanja, otpreme iz skladišta, a sve pod nadzorom UNO-a; h) da ima priključak za telefon i za ostale komunikacijske uređaje; i) da, zasebno, ima sanitarni čvor za uposlene u UNO-u, za druge korisnike CT-a i sanitarni čvor sa tušem za vozače.

(2) UNO u svakom konkretnom slučaju, ovisno o potrebi CI i/ili CR procjenjuje kapacitete - uvjete CT-a iz stavka (1) točka d), e) i g) ovog članka i dodatne uvjete.

Privitak 2.

Tablica broj 1. Pregled ispunjenost uvjeta CT-a u trenutku provedbe kontrole od strane UNO-a te nakon poduzimanja aktivnosti na otklanjanju uočenih nedostataka

№	Držatelj terminala	Carinska ljestovna	Nedostaci i zapošđanja	Prijedlog mjera konstatiran Zapsjednikom	Stanje nakon postupanja po Nalogu broj: 02-00-9-02/21 od 19.03.2021	Napomena
1	"ZRAK- OPTOMERANIKA" d.o.o. Kiseljak	CI Kiseljak	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. nije dostavljena bankarska garancija, 2. ne voda se ažurno evidencije o smještaju, čuvanju i razduženju oduzete robe	otkloniti nedostatke u roku od tri mjeseca	Držatelj CT-a dostavio bankarsku garanciju broj: 121 od 24.05.2021. godine za osiguravanje plaćanja pripadajućeg dijela naknade za korištenje CT-a. Otklonjen je nedostatak u pogledu vođenja ažurnih evidencija.	uređen
2	ŽELJEZARA "ZENICA" d.o.o. Zenica- u stečaju	CI Zenica	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. nije dostavljena bankarska garancija, 2. koltska vaga ne nalazi u krugu terminala, ista je udaljena 400 m od terminala i u vlasništvu je držatelja terminala	prijedlog da se odredbe postojećeg ugovora izmijene u odnosu na činjenično stanje na terenu	Držatelj CT-a dostavio bankarsku garanciju broj: 5991 od 03.09.2021. godine za osiguravanje plaćanja pripadajućeg dijela naknade za korištenje CT-a. Koltska vaga je instalirana u krug CT-a, certifikat o verifikaciji mjerila od 26.08.2021. a prvo vaganje izvršeno 27.08.2021. godine. Ukupno je naplaćen iznos od 81.774,00 KM od čega je iznos naplaćen primjenom članka 9. stavak (2) Odluke o carinskom terminalu 27.258,00KM (obračun za odvajak, travanj, svibanj i lipanj), sramnj i kolovoz i upravljanjem koltske vage u krugu terminala preostali smo sa naplatom sukladno članku 9. stavak (2) Odluke.	uređen
3	"PRIVREDNI PREPOROD" d.o.o. Banja Luka	CI Vitegrad	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. nije dostavljena bankarska garancija, 2. ne vodi se evidencija o robi smještenoj u skladni prostor (nema magacinaku knjigu)	držatelju terminala ostavlja rok od šest (6) mjeseci da osigura usklađenost s ugovorom	Prethodno utvrđeni nedostaci otklonjeni. Naknadnom kontrolom utvrđeni novi nedostaci i to: 1. dio terminala u kojem je smještena oduzeta roba-vozila nije pokriven videonadzorom i osvjetljenjem-ostavljen rok od 60 dana za otklanjanje, 2. na ulazu u CT nema rampe -ostavljen rok od 60 dana za otklanjanje. Otklonjeni nedostaci: su 1. dio terminala u kojem je smještena oduzeta roba-vozila pokriven videonadzorom i osvjetljenjem u skladu sa Ugovorom, 2. Postavljena je rampa na ulazu u CT.	uređen
4	"DTS ŠPED" d.o.o. Sarajevo	CI Goražde	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. držatelj terminala nije osigurao minimalno 1 000 m ² otvorenog prostora za smještaj oduzete robe, 2. u krugu CT-a ne nalazi se 50- tonska vaga i vijuiškar nosivosti minimalno 2,5 tone	ugovorne odredbe trebalo uskladiti sa postojećim stanjem	Nedostatak u pogledu osiguranja koltske vage nije otklonjen ni nakon ostavljanog roka. Držatelj CT-a nije osigurao postavljanje koltske vage u krugu CT-a. Ukupno je naplaćen iznos od 34.452,00 KM od čega je iznos naplaćen primjenom članka 9. stavak (2) Odluke o carinskom terminalu 11.484,00 KM i dalje se primjenjuje članak 9. stavak (2) Odluke o carinskom terminalu prilikom ispostavljanja fakture za uplatu pripadajućeg dijela ostvarenog naplatom naknade za korištenje CT-a)	nije uređen

5	"Centralni terminal- CTS" d.o.o. Sarajevo	CI Sarajevo	uredno	uredno	uredno	Osigurano je smještaj mobilnog skenera-vozila i osigurano je 1.000 m2 prostora oko mobilnog skenera radi zračenja koje emitira mobilni skener iako isti nije predmet postojećeg Ugovora.	uredan
6	"ADC-TRANS" d.o.o. Vasoko	CI Vasoko	uredno	uredno	uredno	Nedostatak nedostajnice kod fizičkog pregleda robe, nedostatak sistema razglasila- nije predmet postojećeg Ugovora. Radilo se o zahtjevima CI koja nisu obavezujuća za držaljele CT-a. Veličine šaiter-sate za smještaj 25 upostenih - s obzirom na trenutnačan broj upostenih CI Vasoko (BROJ) te mogućnost koju je ponudio držaljele da šaiter-satu proširi u slučaju broja upostenih koji je predviđen ugovorom koja je navedena i u zapisniku-ovaj nedostatak će se pratiti i analizirati sukladno potrebama CI Vasoko.	uredan
7	"Ornogašt" d.o.o. Sokolac	CI Sokolac	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. manjak propisane minimalne površine zatvorenog i otvorenog prostora za smještaj / čuvanje oduzete robe, 2. nedostatak 50 tonske koloske vage u krugu terminala	uredno	prilagod da se odredbe postojećeg ugovora izmijene u odnosu na činjenično stanje na terenu	Otklonjen je nedostatak u pogledu koloske vage koja je instalirana u krug CT-a o čemu je obaviješten Odsjek za poslovne usluge 02.07.2021. godine. Ukupno je naplaćen iznos od 16.384,00 KM od čega je iznos naplaćen primjenom članka 9. stavak (2) Odluke o carinskom terminatu 5.461,50 KM (obračun za ožujak, travanj, svibanj i lipanj) i ugradnjom koloske vage u krugu terminala prestali smo sa naplatom sukladno članku 9. stavak (2) Odluke	nije uredan
8	"MASTER INVEST" d.o.o. Livno	CI Livno	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. ugovorena površina od 5.000 m ² za smještaj motornih vozila koja prevoze ili će prevoziti carinsku robu, te motornih vozila kao carinske robe koja su predmet određenog carinskog postupka nije cjelokupno asfaltirana.	uredno	potrebno da držaljele terminala odmah izvrši asfaltiranje cjelokupne ugovorene površine za smještaj motornih vozila koja prevoze ili će prevoziti carinsku robu	Šef CI Livno izvjestio da je dio potrebne površine asfaltiran. Na Urgenciju Odsjeka za PU držaljele terminala aktom br.05-66/21 od 20.05 izvjestio da je ugovoreno izvođenje radova (Livno putevi) te da su izvršeni pripremni radovi i asfaltiranje trećea od 30.07. Šef CI Livno izvjestio mailom 16.09.2021 da je dio potrebne površine asfaltiran, te da se na preostali dio čeka na izvođača. Pri predstojećoj redovitoj kontroli provjeriti će se stvarno asfaltirana površina.	odklanjanje nedostataka u završnoj fazi
9	"BUTREX" d.o.o. Trebinje	CI Trebinje	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. nije uredan priključak telefonske linije	uredno	potrebno odmah osigurati priključak telefona sa Internetnom konekcijom	Šef CI Trebinje izvjestio da je uredan traženi telefonski priključak sa Internetnom konekcijom čime su ispunjeni svi uvjeti. Prostor za odlaganje arhivske građe osiguran ranije.	uredan

10	JAVNO PREDUZEĆE "ŽELJEZNICE FEDERACIJE BIH" d.o.o. Sarajevo	CI Čapljina	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. nema instaliranu 50 tonsku košliku vagu, 2. nije dostavljena bankarska garancija, 3. instalirani agregat je u kvaru, 4. sistem video nadzora trenutno ne radi	Potrebno je da sukladno potpisanim Ugovorom sa UNO držatelji terminala izvrši ispunjenje ugovornih uvjeta odnosno instalira 50 tonsku košliku vagu, dostavi garanciju, izvrši popravku agregata, izvrši popravku video nadzora. Rok za otklanjanje navedenih nedostataka je odmah	Nedostaci nisu otklonjeni. Odstjekl za poslovne usluge će pristupiti naplati pripadajućeg dijela ostvarenog naplatom naknade za CT. RC Mostar i dalje naplaćuje povećani pripadajući dio naplate od naknade za terminal na 45% kod držatelja terminala JP Željeznice Federacije. Iznos naplaćen primjenom članka 9. stavak 2. Odluke iznosi 9.781,50 KM.	nije uređan
11	"INTEREUROPA RTC" d.d. Sarajevo	CI Travnik	uređno	uređno		uređan
12	OPĆINA GRUDE	CI Grude	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. držatelj terminala nema instaliran agregat	Prijedlog mjera je da sukladno potpisanim Ugovorom sa UNO držatelj terminala izvrši ispunjenje ugovornih uvjeta (instalira vlastiti agregat), rok za izvršenje odmah. Prijedlogom mjera se navodi da će UNO BiH uputiti urgenciju općini Grude odnosno općinskom načelniku u svrzi s instaliranjem ugovorom predviđenog agregata. Po naloženim mjerama i urgencijama instaliran ugovoreni agregat.		uređan
13	"PROMARK" d.o.o. Mostar	CI Mostar	uređno	uređno		uređan

14	OPĆINA "TOMISLAVGRAD"	CI Tomislavgrad	nisu ispunjeni svi uvjetima propisani u čl. 1. držatelj terminala nije stavio u funkciju 50 tonsku košiku vagu, 2. nije dostavljena bankarska garancija	Prijedlogom mjera naloženo držatelju CT-a da odmah dostavi važeću bankarsku garanciju. Nalaže se držatelju terminala da odmah izvrši stavljanje 50 tonske vagu u predviđenu funkciju vaganja. Navodi se da se o činjeničnom stanju izvjestiti Središnji ured UNO-a te da Odsjek za poslovne usluge uputi urgenciju načelniku Općine Tomislavgrad.	Nepravilnosti nisu otklonjene. Odsjek za poslovne usluge će pristupiti naplati pripadajućeg dijela ostvarenog naplatom naknade za CT. Šef CI Tomislavgrad informirao je da je stavljen u uporabu košika vage na CT Tomislavgrad čime su ispunjeni traženi uvjeti. Iznos naplata primjenom članka 9. stavak 2. Odluke iznosi 41.683,50 KM.	nije uredan
15	"AMAGAL" d.o.o. Gruda	GP Gorica	uredan	Prijedlogom mjera naloženo je držatelju CT-a da se obrati UNO-u u cilju definisanja karakteristika Ugovorom predviđenog prostora (karantina) za stoku o čemu će izvjestiti Odsjek za poslovne usluge i nadležnu CI.	uredan	
16	"VOLTA" d.o.o. Ljubuški	CI Ljubuški	nije dostavljena informacija	nije dostavljena informacija	Povećana naplata na 50%	Ugovor o davanju u zakup prostora platou za postavljanje radi kontejnera obavljana špediterske djelatnosti i platou za CT na Graničnom prijelazu Bijača
17	"DISTRIBUTIVNI CENTAR TESANJ" Krasno	CI Tešanj	uredno	uredno	uredan	uredan
18	"EURO PETROL OIL" d.o.o. Zvornik	CI Zvornik	uredno	uredno	uredan	uredan

19	OPĆINA ORAŠJE	CI Orašje	Zapaznikom se konstatira da je na terminalu cijelom oštećena žičana ograda, te se traži popravak iste, kao i ulazne rampe	uredno	Izvršena popravka oštećene žičane ograde. Kada je u pitanju kver na ulaznoj rampi Općina Orašje je predložila Povjerenstvu akti koji se odnosi na poziv za dostavu ponude u izravnom sporazumu za postupak javne nabave "Nabava ulazne rampe za CT, čime dokazuje da je postupak otklanjanja nedostataka u tijeku, te se obvezala obavijestiti Odsjek za poslovne usluge o završetku postupka. Nedostatak otklonjen.	uredan
20	JP "LUKA BRČKO" d.o.o. Brčko	CI Brčko	Nisu ispunjeni svi ugovorom propisani uvjeti 1. nije ispunjen uvjet - 200 m ² klimatiziranog prostora za smještaj lako kvorjive roba, voća, povrća ili živih životinja	uredno	Nije otklonjen nedostatak u pogledu klimatiziranog prostora za smještaj lako kvorjive roba, voća, povrća ili živih životinja. Konstatirano je i da za smještaj uzoraka nafinskih derivata, otrovnih materija odredbom članka 2. ugovorom je propisan uvjet minimalni prostor od 60 m ² , a Zapisnikom se naspominje da je osiguran prostor manji od 60 m ² , ali je dostatan za smještaj uzoraka nafinskih derivata u slučaju potrebe.	nije uredan
21	"RIVA" d.o.o. Tuzla	CI Tuzla	uredno	uredno	uredan	
22	"MP COMPANY PRO" Bijeljina	CI Bijeljina	uredno	uredno	uredan	
23	"EUROKART" d.o.o. Doboj	CI Doboj	uredno	uredno	uredan	
24	"PROLOGISTIC" d.o.o. Prijedor	CI Prijedor	uredno	uredno	uredan	
25	OPĆINA DOMALJEVAC-ŠAMAC I JP "SLOBODNA ZONA" d.o.o. Šamac	CI Šamac	uredno	uredno	uredan	
26	"GLOBAL BH" d.o.o. Brod	CI Brod	uredno	uredno	uredan	
27	"ADDA PROMET" d.o.o. Velika Kladuša	CI Velika Kladuša	uredno	uredno	uredan	
28	"MERIDIAN" a.d. Banja Luka	CI Banja Luka	nije dostavljena informacija	nije dostavljena informacija	Sukladno članku 9. stavak (2) Odluke o CT, u razdoblju 28.02.2017.- 30.09.2021. godine, fakturirano i naplaćeno 490.035,77 KM i po tom osnovu nema dugu.	
29	"KOZARPREVOZ" a.d. Novi Grad	CI Novi Grad	nije dostavljena informacija	nije dostavljena informacija	Nije potpisan novi ugovor	

Izvor: Ured za reviziju na osnovu podataka UNO-a

Privitak 3.

Uvjeti koje CT-ovi moraju ispunjavati - članak 4. i članak 5. Odluke o carinskom terminalu

(1) CT mora ispunjavati sljedeće osnovne uvjete:

- a) da se nalazi uz javnu prometnicu kojom se mogu kretati teretna motorna vozila velike nosivosti,
- b) da se nalazi van centra naselja ukoliko to omogućuje lokacija mjesno nadležne carinske ispostave ili carinskog referata na graničnom prijelazu za međunarodni drumski robni promet (u daljnjem tekstu: carinski referat),
- c) da je ograđen i osvijetljen,
- d) da ima dostatan prostor za smještaj svih uposlenih koji rade na poslovima carinskog nadzora i pregleda, sa osiguranim sustavom za hlađenje i grijanje, te prostor za pregled robe,
- e) da ima dostatan broj mjesta za smještaj motornih vozila koja prevoze ili će prevoziti carinsku robu, te motornih vozila kao carinske robe koja su predmet određenog carinskog postupaka,
- f) da u krugu carinskog terminala ima kolsku vagu,
- g) da ima dostatan skladišni prostor otvorenog i zatvorenog tipa pogodan za smještaj i čuvanje oduzete carinske robe, sa uslugom u pogledu istovara, utovara, vaganja, zaprimanja, otpreme iz skladišta, a sve pod nadzorom UNO-a,
- h) da ima priključak za telefon i za ostale komunikacijske uređaje,
- i) da, zasebno, ima sanitarni čvor za uposlene u UNO-u, za druge korisnike carinskog terminala i sanitarni čvor sa tušem za vozače.

(2) UNO u svakom konkretnom slučaju, ovisno o potrebama carinske ispostave i/ili carinskog referata procjenjuje kapacitete - uvjete carinskog terminala iz stavka (1) točka d), e) i g) ovog članka i dodatne uvjete.

Ponuda za CT mora sadržavati:

- a) dokaz da je podnositelj ponude vlasnik ili da ima pravo korištenja predmetnog prostora na razdoblje ne kraće od deset godina,
- b) skicu i tehnički opis prostora sa navođenjem svih ostalih prostora koji su funkcionalno, stvarno, poslovno ili na bilo koji drugi način povezani s prostorom koji je predmet ponude,
- c) dokaz da prostor namijenjen za CT ima uporabnu dozvolu,
- d) pisanu izjavu o ispunjenosti uvjeta iz članka 4. ove odluke,
- e) dokaz da ponuđač nema duga prema UNO-u po bilo kom osnovu,
- f) dokaz da ponuđač nema nepodmirenih javnih davanja prema nadležnoj poreznoj upravi,
- g) pisanu izjavu kojom se obvezuje da će:
 - 1) za izvršenje službenih radnji carinskog organa osigurati neometan pristup službenom mjestu te svim ostalim prostorima koji su funkcionalno, stvarno, poslovno ili na bilo koji način s njim povezani,

- 2) da neće dozvoliti neovlašteni ulazak u CT, te da će osigurati fizičko osiguranje, kao i sustav videonadzora uz obvezu čuvanja videozapisa, u rokovima propisanim od strane UNO-a,
- 3) da će otvoreni i zatvoreni prostor CT-a biti odgovarajuće kvalitete za držanje carinske robe uzimajući u obzir vrstu i prirodu robe,
- 4) da će voditi točnu evidenciju o robi smještenoj u skladišnom prostoru iz članka 4. stavak (1) točka g) ove odluke i o razduživanju iste i da preuzima odgovornost za oštećenje ili nestanak te robe,
- 5) da će uredno održavati CT (uredski prostor, parking prostor, skladišni prostor i sanitarne prostorije), te po pozivu UNO-a otkloniti uočene kvarove i nedostatke,
- 6) da je suglasan da, u slučaju zaključenja ugovora, UNO zadržava pravo raskida ugovora u bilo kom momentu, bez otkaznog roka, ukoliko prestanu potrebe za istim ili držatelj terminala ne poštuje ugovorene obveze ili iz drugih razloga, bez obveze navođenja i obrazloženja istih,
- 7) pisanu izjavu da će, u slučaju zaključenja ugovora o korištenju CT-a, dostaviti bankovnu garanciju za pokriće eventualno neizmirenog pripadajućeg dijela naknade za korištenje CT-a, sa rokom trajanja od godinu dana, uz obvezu obnavljanja iste u iznosu koji utvrdi UNO.

Privitak 4.

Tablica broj 2. Pregled prihoda od CT-ova koji nisu u vlasništvu¹⁹ UNO-a za 2014. i 2021. godinu

Redni broj	NOSITELJ TERMINALA	SJEDIŠTE TERMINALA	PRIHODI 2014.	PRIHODI 2021.
1	"MERIDIAN" A.D. BANJA LUKA	CI BANJA LUKA	225.234	512.427
2	OPĆINA DOMALJEVAC ŠAMAC	CI ŠAMAC	245.333	369.552
3	SLOBODNA ZONA ŠAMAC	CI ŠAMAC	134.073	176.727
4	"ADDA-PROMET" d.o.o. V. KLADUŠA	CI V. KLADUŠA	100.389	124.965
5	"KOZARAPREVOZ" NOVI GRAD	CI NOVI GRAD	39.021	1.818
6	"GLOBAL BH" d.o.o. BROD	CI BROD	596.343	656.574
7	"PROLOGISTIC" d.o.o. PRIJEDOR	CI PRIJEDOR	64.691	83.901
UKUPNO ZA REGIONALNI CENTAR BANJA LUKA			1.405.084	1.925.964
1	"AMAGAL" d.o.o. GORICA-GRUDE	GP GORICA	951.059	496.767
2	"BUTREX" d.o.o. TREBINJE	CI TREBINJE	44.970	95.944
3	"INTEREUROPA RTC" d.d. SARAJEVO	CI TRAVNIK	114.567	119.128
4	"MASTER INVEST" d.o.o. LIVNO	CI LIVNO	43.251	35.823
5	OPĆINA TOMISLAVGRAD	CI TOMISLAVGRAD	59.676	101.209
6	OPĆINSKO VIJEĆE GRUDE	CI GRUDE	186.801	233.592
7	"TRGOCOOP" d.d. LJUBUŠKI	CI LJUBUŠKI	127.287	664
8	"ŽELJEZNICE FBiH" SARAJEVO	CI ČAPLJINA	40.473	20.409
9	"PROMARK" d.o.o. MOSTAR	CI MOSTAR	145.488	113.100
10	"VOLTA" d.o.o. LJUBUŠKI	GP BIJAČA	393.989	1.334.476
UKUPNO ZA REGIONALNI CENTAR MOSTAR			2.107.561	2.651.111
1	"ŽELJEZARA ZENICA" d.o.o. ZENICA	CI ZENICA	193.404	133.690
2	"ADO-TRANS" VISOKO	CI VISOKO	179.153 ²⁰	126.799
3	"ZRAK-OPTOMEHANIKA" KISELJAK	CI KISELJAK	57.117	69.810

¹⁹ I koji su u vlasništvu, a dani su na upravljanje trećoj osobi, terminal na Bijači

²⁰ Držatelj terminala 2014. godine je bio Velepromet DC i Slobodna zona Visoko

4	"CTS" SARAJEVO	CI SARAJEVO	420.378 ²¹	460.045
5	"DTS ŠPED" d.o.o. SARAJEVO	CI GORAŽDE	29.175	53.436
6	"ONOGOŠT" SOKOLAC	CI SOKOLAC	27.123	37.540
7	"PRIVREDNI PREPOROD" d.o.o. B. LUKA	CI VIŠEGRAD	59.961	86.967
UKUPNO ZA REGIONALNI CENTAR SARAJEVO			966.311	968.287
1	OPĆINA ORAŠJE	CI ORAŠJE	360.261	400.284
2	LUKA BRČKO d.o.o. BRČKO	CI BRČKO	232.052	191.796
3	DISTRIBUTIVNI CENTAR TEŠANJ	CI TEŠANJ	251.909	293.661
4	"RIVA" d.o.o. TUZLA	CI TUZLA	222.703	245.973
5	"EUROKART" d.o.o. DOBOJ	CI DOBOJ	116.319 ²²	96.708
6	"EUROPETROL OIL" d.o.o. ZVORNIK	CI ZVORNIK	362.367 ²³	583.453
7	"MP COMPANY PRO" d.o.o. BIJELJINA	CI BIJELJINA	-	696.165
UKUPNO ZA REGIONALNI CENTAR TUZLA			1.545.611	2.508.040
SVEUKUPNO			8.024.587	7.953.402

Izvor: Izveštaj „Upravljanje carinskim terminalima“ i Ured za reviziju institucija BiH na temelju podataka UNO-a

²¹ Držatelj terminala 2014. godine je bio Intereuropa RTC

²² Držatelj terminala 2014. godine je bio Interšped

²³ Držatelj terminala 2014. godine je bio Drinatrans

Privitak 5.

Tablica broj 3. Pregled prihoda od CT-ova u vlasništvu i pod upravljanjem UNO-a za 2014. i 2021. godinu

REDNI BROJ	VLASNIK TERMINALA	2014.	2021.
1	CI BIHAĆ	1.156.000	1.385.440
2	CR/GP IZAČIĆ	31.590	28.600
3	CR/GP GRADINA	192.400	359.270
4	CI GRADIŠKA	3.412.300	3.894.350
5	CR/GP ŠAMAC	254.250	329.900
RC BANJA LUKA		5.046.540	5.997.560
1	CI TOMISLAVGRAD (CR/GP KAMENSKO)	439.335	686.640
2	CI TREBINJE (CR/GP KLOBUK)	105.665	247.815
RC MOSTAR		545.000	934.455
1	GP/CR ORAŠJE	359.680	425.820
2	GP/CR KARAKAJ	296.580	378.180
3	CR/GP RAČA	2.410.215 ²⁴	2.541.850
RC TUZLA		3.068.475	3.345.850
SVEUKUPNO		8.658.015	10.277.865

²⁴ U navedeni iznos su ušli CI Bijeljina i CR Rača

